

Szigeti Magyarság - Online

Island Hungarians - Newsletter - Online Version

2008. május-június - May-June, 2008

TRIANON ÉS AZ ANGOL PARLAMENT

1920 júniusában, röviddel a trianoni békekötés után az angol külügyi államtitkár gratulált a magyar kormánynak és ragyogó jövőt jósolt népünknek az új, összpontosított területű Magyarországon.

Erre a jóhiszemű lépésre bizonyára sajátos angol humora, vagy naivsága készítette az államtitkárt. Évekkel azelőtt, az ugyancsak jóhumorú angol miniszterelnök, Disraeli hasonló jóindulattal gratulált Törökországnak a berlini békekötés után, mely elszakította európai területei nagy részét.

A trianoni békeszerződés nagy visszhangot keltett szerte a világon. Voltak olyanok, akik hasznot reméltek tőle, új területeket, hadisarcot, szabad zsarolást. Ezek egekig magasztalták a szerződés eredményeit, s a történelmi hamisítástól a politikai intrikákig mindent elkövettek nacionalista rabló céljaik elérésére. Felső-Magyarországot például nem az ott élő népek plebitása alapján szakították el az országtól 1918-ban a pittsburgi egyezmény nyomására.

A másik csoportba tartoztak a langyos-semlegesek, akik járatlanok voltak Középkelet-Európa történelmi berkeiben-buktatóiban, s akik a végleges megoldást egy újabb kivizsgálás eredményeitől tették függővé. Ezek olyan jellegzetes érveket hoztak fel, mint az angol felsőházi képviselő, mondván: „Én személy szerint nem szimpatizálok a magyarokkal, arrogáns, izgága természetük miatt. De az sem helytálló, bocsánat az erős kifejezésért, hogy a megszálló románok elsajátítottak tőlük 7000 vasúti kocsit, 1273 lokomotív gépet, s jószágállományuk felét...” (Sir S. Hoare, 1920. feb. 12-én.)

Túlnyomó többségben azonban azok voltak, akik a szerződést alapjaiban igazságtalannak tartották.

Háborús bűnösség

A háborús bűnösség fogalma gyakori témája volt a külföldi szemlélőknek. Voltak olyanok, akik elsőszámú bűnösséggel vádolták Magyarországot, s igyekeztek a felelősség teljes részét a nyakába sózni. Az általánosan elfogadott közvéleményt azonban Angliában Lord Newton így fejezte ki 1920 márciusában:

„Mi a magyarok bűne? Az a tény, hogy ellenünk harcoltak? De voltak idők, midőn a csehek, lengyelek és mások, akiket ma keblünkre ölelünk, éppen úgy nem voltak szövetségeseink, mint a magyarok ebben a háborúban...”

Egy évvel később, ugyanez a képviselő így nyilatkozott:

„Ismét, pironkodás nélkül állítom, hogy Magyarország humánusabb és igazságosabb bánásmódra érdemes. Sok rosszat mondtak már ellene; elsőszámú háborús bűnösséggel vádolták, holott Magyarország legkevésbé felelős ezért a háborúért...”

A világháború akkor még titokzatos iratai azt mutatják, hogy a magyarok a semlegesség politikáját hirdették. A sokat kárhoztató Tisza István miniszterelnök nyilatkozatai ismertek voltak diplomáciai körökben, a Szerbia elleni háború fatális következményeit illetően. A magyarok ügyét védő angol képviselők Tisza István 1914. július 7-én mondott nyilatkozatára hivatkoztak, hogy Tisza semmi háborús politikát nem hajlandó támogatni. Idézték július 8-án kelt memorandumát is:

„Miatán gondosan áttanulmányoztam az ügyet, nem osztozom a felelősségben Szerbia megtámadásában...” A magyar kabinet elfogadta ezt az álláspontot, azzal a kiegészítéssel, hogy oldják meg a szerb problémát békés úton, s hogy a magyarok nem kívánnak területszerző háborút viselni Szerbia ellen.

Jóvátétel

Jóvátételi kötelezettségünk szolgált az angol parlamentben egy újabb támadási felületet a szerződés amúgyis hézagok-ködös pontjaival. A hivatalos döntések szerint Magyarország jóvátétellel tartozott a szerbeknek, cseheknek, románoknak, szlovéneknek, szlovákoknak, olaszoknak, görögöknek (!).

A szerződés idevágó cikkelye megállapítja, hogy bár Magyarország felelős a háború okozta károk egészéért, a konferencia azonban, atyai jóindulatból „leredukálta” a horribilis összeget... Ilyen pongyola megfogalmazásban békeszerződés a világtörténelemben még nem íródott. Mennyi volt a háború okozta kár? Mennyire redukálták le a magyarok hadisarcát? S mennyiben lehetett Magyarország egyedül mindezekért felelős? Ezekre a fogós kérdésekre még a mai napig sem érkezett elfogadható válasz.

Magyaráztatul azt hozták fel, hogy a jóvátétel jellegét és összegét 1920-ban még nem állapították meg. Még 1921-ben is egy gazdasági komisszióról beszéltek, amely Magyarország fizetőképességét volt hivatott kivizsgálni. A megszálló rablók

gazdasága tetejében, Magyarország gazdasági csőd szélén állt. Trianonnal elvesztette erdősége 85 százalékát, sóbányái egészét, vasútvonalai 65 százalékát, érc, bauxit, kő készletének nagy részét. A Bethlen kormány segélykiáltással fordult a Nemzetek Szövetségéhez. Az angol parlamentben kérdővé tették, hogy milyen titokzatos úton erőszakolhatták ki ezt a szerződést, ha előbb a leglényegesebb pontokat egyáltalán nem tisztázták?

Az igazság persze az, hogy ez a jóvátétel csupán porhintés volt a magyarok ellen ágáló nacionalista Benesek és Masarykok szemébe, akik erkölcsi elégtételt követeltek annak kifejezésére, hogy a magyaroknak nem volt igazuk abban a háborúban, amelyikben nekik igazuk volt.

Egy próféta

A szerződés végső következtetésében nagy szerepet játszott az a tény, hogy a magyarok nemzetiségi politikáját félremagyarázták, eltúlozták. Viscount Bryce úgy nyilatkozott az angol parlamentben, hogy a Rajna túlsó partján a kisebbségben élő nemzetiségeket mindig is kihasználták, s ebben talán a magyarok sem képeztek kivételt. Az is igaz, hogy a magyarok sokat hangoskodtak egy központi magyar állam érdekében. De ezen túlmenően korántsem voltak olyan kegyetlenek, mint a poroszok, az oroszok, hogy a háború utáni románokról ne is szóljunk....

A nemzetiségi kisebbség jogait éppen a trianoni konferencia sértette meg legjobban, folytatta Bryce, amely úgy ítélkezett népek sorsa felett, hogy meg sem kérdezte őket. Ez a szerződés nem több egy történelmi szégyenfoltnál, melyet valami láthatatlan gonoszság sugallatára hoztak létre. „Önök valóban elhiszik, hogy ez a szerződés békét jelent? Ellenkezőleg, ez veti majd el az elkövetkező háború magvait, egy olyan korszakban, amikor béke a világ leghőbb óhaja...”

A próféta szavai beteljesültek.

Miska János